

DANIŞMA MECLİSİ S. Sayısı : 55

Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Millî Savunma, İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları. (1/52)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-003/06639

30 Eylül 1980

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Ekli listede konuları ve eski Millet Meclisi Başkanlığına sunuluş tarih ve sayıları belirtilen kanun tasarıları Bakanlar Kurulunca benimsenmiştir.

Yüce Konseyin onayına sunulmak üzere anılan kanun tasarılarının işleme konulmasını saygılarımla arz ederim;

Bülend ULUSU

Başbakan

L İ S T E

K O N U S U

Tarihli

Sayısı

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Arasındaki Karadenizde Kıt'a Sahaneliği Sınırlandırılması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı.	15 . 9 . 1978	101-319/07553
Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi ve Eki Protokol ile Sözleşmenin Yürütümü ile İlgili İdari Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.	25 . 12 . 1978	101-352/09961
Türkiye Cumhuriyeti ve Norveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi ile Bu Sözleşmeye Ek Protokollün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.	8 . 11 . 1979	101-351/09960
1 Mayıs 1969 Tarihli Türkiye - İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Tadil Eden Ek Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.	6 . 2 . 1980	101-531/01309
Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında Suçluların Geni Verilmesi ve Ceza İşlerinde Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	5 . 12 . 1979	101-461/07567
Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında Ceza Yargılarının Yerine Getirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanması ve Uygulanması Hakkında Kanun Tasarısı.	10 . 12 . 1979	101-460/07567
Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.	16 . 3 . 1979	101-404/01659
Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Genel Sözleşmenin Revizyonu ile İlgili Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.	21 . 8 . 1980	112-110/05863

G E R E K Ç E

30 - 31 Mayıs 1974 tarihleri arasında Viyana'da toplanan 9 ncu Avrupa Adalet Bakanlar Konferansında, kişilerin yargı mercilerine başvurmalarını güçleştiren engellerin kaldırılmasıyla ilgili olarak Avrupa Konseyi bünyesinde çalışmalar yapılması tavsiye edildi.

Aynı konferansta Avusturya Adalet Bakanı tarafından da, yabancı ülkede bulunan kişilerin yargı mercilerine başvurmalarını kolaylaştırıcı önlemler alınması önerildi.

Bu öneri ve tavsiyelerin ışığı altında Avrupa Konseyi bünyesinde kurulan Uzmanlar Komitesi çalışmalarına, ülkemizi temsilen Adalet Bakanlığında bir uzman katılmıştır.

Uzmanlar Komitesince hazırlanıp, Avrupa Konseyi Hukuki İşbirliği Komitesi ile Bakanlar Komitesinin onayından geçen «Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi» ülkemiz tarafından 27 Ocak 1977 tarihinde imzalanmıştır.

Bu sözleşme şimdiye kadar, Avrupa Konseyine üye ülkelerden Belçika, Fransa, Yunanistan, Lüksemburg, Norveç, Portekiz, İsveç, İngiltere ve Türkiye tarafından imzalanmış olup; bunlardan Türkiye, Portekiz ve Fransa hariç diğer imzacı Devletler tarafından onaylanmış bulunmaktadır.

Sözleşmenin amacı, üye ülkeler arasındaki birlik ve dayanışmanın sağlanmasını ve üye ülke topraklarında bulunan yabancıların Adli Yardım Taleplerinin, etkin ve basit bir sistemle ilgili ülkelere intikalinin kolaylaştırılmasından ibarettir.

Sözleşme uyarınca her Akit Devlet, Adli Yardım Taleplerinin gönderilmesi ve kabulü ile görevli bir «Gönderici Makam» ile «Alıcı Makam» tayin etmek zorundadır. Esasen bu tür makamlar, Türkiye'nin de onaylayıp taraf olduğu «Nafaka Alacaklarının Yabancı Ülkelerde Tahsiline İlişkin 20 Haziran 1956 tarihli New - York Sözleşmesi» de öngörülmüş bulunmaktadır.

Bu sözleşme, Türkiye'nin taraf olduğu ve La Haye Devletler Özel Hukuk Konferansınca Hazırlanan 1 Mart 1954 tarihli «Hukuk Usulüne İlişkin Sözleşmedeki» usulleri basitleştiren ve tamamlayan bir niteliğe sahiptir. Ayrıca bu sözleşme, Devletler arasında esasen şimdiye kadar mevcut olan diğer sözleşmeleri ortadan kaldırmadığı gibi, konsolosluk yoluyla yapılan yardım usullerini de kaldırmış değildir.

Öte yandan sözleşmenin konusu, taleplerin intikaline ilişkin yöntemlerle ilgili olup müracaat sahibinin adli yardımdan yararlanabilme koşullarını kapsamamaktadır.

Sözleşmenin Türkiye bakımından yürürlüğe girmesi yurt dışında bulunan işçilerimizin hukuksal sorunlarının çözümünü önemli ölçüde kolaylaştıracaktır.

Açıklanan bu nedenlerle iş bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna ilişkindir.

Madde 2. — Yürürlük tarihi ile ilgilidir.

Madde 3. — Yürütme ile ilgilidir.

Adalet Komisyonu Raporu

TC

Danışma Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas Kayıt No. : 1/52

Karar No. : 7

11 Aralık 1981

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun Tasarısı ve gerekçesi ile sözleşme ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzca incelenip görüşüldü.

Tasarının tümü ve maddeleri ayrı ayrı tartışıldı, gerekçesi uygun görülerek, tasarı Bakanlar Kurulundan gelen şekliyle aynen kabul edildi.

Raporumuz, Milli Savunma, İçişleri ve Dışişleri Komisyonuna gönderilmek üzere saygıyla sunulur.

<i>Rıfat BAYAZIT</i> Başkan	<i>M. Fevzi UYGUNER</i> Başkanvekili	<i>Enis MURATOĞLU</i> Sözcü
<i>Serda KURTOĞLU</i> Kâtip	<i>Alâeddin AKSOY</i> Üye	<i>İbrahim BARANGİL</i> Üye
<i>Necip BİLGE</i> Üye	<i>Bekir Sami DAÇE</i> Üye	<i>Halil ERTEM</i> Üye
<i>Necdet GEBOLOĞLU</i> Üye	<i>Halil GELENDOST</i> Üye	<i>A. Pulat GÖZÜBÜYÜK</i> Üye
<i>S. Feridun GÜRAY</i> Üye	<i>İsa VARDAL</i> Üye	<i>Şerafettin YARKIN</i> Üye

Milli Savunma, İçişleri ve Dışişleri Komisyonu Raporu

TC

Danışma Meclisi
Milli Savunma, İçişleri
ve Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/52
Karar No. : 13

6 Ocak 1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair Kanun Tasarısı ve gerekçesi ile konuya ilişkin belgeler ilgili Bakanlık temsilcisinin de katılımı ile Komisyonumuzca incelenip görüşüldü.

Tasarının tümü ve maddeleri ayrı ayrı tartışıldı, gerekçesi uygun görülerek tasarı Bakanlar Kurulundan gelen şekliyle aynen kabul edildi.

Raporumuz, Danışma Meclisi Genel Kuruluna sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

<i>Eşref AKINCI</i> Başkan	<i>A. Asım İĞNECİLER</i> Başkanvekili	<i>H. İbrahim KARAL</i> Sözcü
<i>Remzi BANAZ</i> Kâtip	<i>E. Yıldırım AVCI</i> Üye	<i>Ender CİNER</i> Üye
<i>İsmail Hakkı DEMİREL</i> Üye	<i>Ali DİKMEN</i> Üye	<i>İmzada bulunamadı.</i>
<i>Abbas GÖKÇE</i> Üye	<i>Avni MÜFTÜOĞLU</i> Üye	<i>Adnan ERSÖZ</i> Üye
<i>Aydın TUĞ</i> Üye	<i>Namık Kemal YOLGA</i> Üye	<i>Fahri ÖZTÜRK</i> Üye
		<i>Halit ZARBUN</i> Üye

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Strazburg'da 27 Ocak 1977 tarihinde imzalanan «Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa
Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna
Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MİLLÎ SAVUNMA, İÇİŞLERİ VE DIŞİŞLERİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa
Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna
Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ADLI YARDIM TALEPLERİNİN İLETİLMESİNE İLİŞKİN AVRUPA SÖZLEŞMESİ

İşbu Sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi üyesi Devletler,
Avrupa Konseyinin amacının, üyeler arasında sıkı bir birliğin sağlanması olduğuna inanarak;

Özel hukuk yargı mercilerine başvurmayı önleyen ekonomik engellerin ortadan kaldırılmasının ve ekonomik yönden durumları elverişli olmayan şahısların, üye devletlerde haklarını daha iyi koruyabilmelerine yardımcı olmanın temenniye değer olduğunu düşünerek;

Adli yardım taleplerinin iletilmesiyle ilgili uygun bir sistemin kurulmasının, bu amaca ulaşmaya katkıda bulunacağına kani olarak;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

MADDE : 1

Âkit Devletlerden birinin topraklarında mutlak ikametgâha sahip olup, diğer Âkit Devletin topraklarında hukuki, ticari ve idari konularda adli yardım talebinde bulunmak arzusunda olan herkes (her kişi), mutlak ikametgâhını bulunduğu devletin nezdinde talepte bulunabilir. Bu Devlet, talebi diğer Devlete iletmekle yükümlüdür.

MADDE : 2

1. Her Âkit Taraf, adli yardım taleplerini daha sonra, belirtilecek yabancı mercilere doğrudan doğruya göndermekle görevli bir veya birçok gönderici makam tayin edecektir.

2. Aynı şekilde, her Âkit Taraf, diğer bir Âkit Taraftan gelen adli yardım taleplerini kabul etmek ve işleme koymakla görevli merkezi bir alıcı makam tayin edecektir.

Federal Devletlerle, birçok hukuk sistemlerinin yürürlükte olduğu Devletler, birden fazla merkezi makam tayin etme seçeneğine sahiptirler.

MADDE : 3

1. Gönderici makam, kendi bilgi ve yetkisi ölçüsünde talebin değerlendirilmesi için gerekli olan bütün belgelerin talebe eklenmesinin sağlanması yolunda, talepte bulunana yardım eder. Bu makam aynı şekilde gerektiğinde belgelerin zorunlu olan tercüme için de talepte bulunana yardım eder.

Gönderici makam, kabul edilmesinin olanaksız olduğunu açıkça gördüğü talepleri reddedebilir.

2. Merkezi alıcı makam, dosyayı, talep hakkında karar vermek üzere yetkili makama gönderir. Merkezi alıcı makam, talebin incelenmesiyle ilgili güçlüklerden ve yetkili makam tarafından alınan kararlardan gönderici makama haberdar eder.

MADDE : 4

İşbu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili belgeler resmi onay ve benzeri her türlü formalitelerden muaftır.

MADDE : 5

İşbu Sözleşmeye uygun olarak yapılan hizmetlere karşılık Âkit Taraflar hiçbir ücret almayacaklardır.

MADDE : 6

1. Âkit Tarafların ilgili makamları arasında yapılmış özel anlaşmalar ve 13 ve 14 nci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla :

a) Adli yardım talepleri ve bunlara ekli belgelerle her türlü diğer muhaberele, alıcı makamın resmi dilinde veya resmi dillerinden birisinde yapılacak veya bunlara bu dilde yapılmış bir tercümesi eklenecektir.

b) Her Âkit Taraf aynı şekilde, adli yardım talepleri ve bunlara ekli belgelerin ve diğer bütün muhabere-lerin İngilizce veya Fransızca olması veya bu dillerden birisinde yapılmış tercümelerinin eklenmesi halinde bunları kabul etmek zorundadır.

2. Alıcı makam Devletinden gelen muhabere, bu Devlete resmi dilinde veya dillerinden birisinde veya İngilizce veya Fransızca yapılabilir.

MADDE : 7

İşbu Sözleşmenin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla, Âkit Tarafların merkezi makamları adli yardım konusundaki hukuki durumları hakkında birbirlerini haberdar edeceklerdir.

MADDE : 8

İlgili Devlet, 9 ncu ve 11 nci madde hükümlerine uygun olarak Sözleşmeye taraf olduğu sırada, ikinci maddede belirtilen makamları, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir beyanla bildirecektir.

Bu makamların yetkileri ile ilgili her değişiklik, aynı şekilde Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bir beyanla bildirilecektir.

MADDE : 9

1. İşbu Sözleşme :

- a) Tasdik, kabul veya tasvip şartı olmaksızın imza ile;
 - b) Tasdik, kabul veya tasvip şartı ile imza halinde, tasdik, kabul veya tasvip ile, Sözleşmeye taraf olabilecek Avrupa Konseyi ülkelerinin imzasına açıktır.
2. Onay ve kabul belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

MADDE : 10

1. İşbu Sözleşme, Avrupa Konseyi Üyesi iki Devletin 9 ncu madde hükümlerine uygun olarak Sözleşmeye taraf oldukları tarihten bir ay sonra yürürlüğe girecektir.

2. Daha sonra taraf olan her üye Devlet için Sözleşme, imza veya onay veya kabul belgesini tevdi tarihinden bir ay sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE : 11

1. İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Konseye üye olmayan her Devleti bu Sözleşmeye katılmaya davet edebilecektir.

2. Katılma, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine verilecek ve verilmiş tarihinden bir ay sonra hüküm ifade edecek olan bir katılma belgesinin tevdi suretiyle gerçekleşecektir.

MADDE : 12

1. Her Âkit Taraf, imza sırasında veya onay, kabul veya katılma belgelerinin tevdi edildiği esnada işbu Sözleşmenin uygulanacağı toprak veya toprakları belirtebilecektir.

2. Her Âkit Taraf onay, kabul veya katılma belgelerinin tevdi sırasında veya daha sonra, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir beyanla, işbu Sözleşmenin uygulama alanına beyanın belirttiği ve Uluslararası ilişkilerini deruhte ettiği ve yönettiği diğer topraklara teşmil edebilir. Beyan, tevdiinden bir ay sonra hüküm ifade eder.

3. Yukarıdaki paragraf uyarınca yapılmış ve bu bildiriye belirtilmiş olan topraklarla ilgili her beyan, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapılacak bir tebliğle geri alınabilir. Geri alınma tebliğinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterince alınmasından altı ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE : 13

1. Âkit Taraf, imza sırasında veya onay, kabul veya katılma belgesinin tevdi edildiği sırada, 6 ncı maddenin 1 nci paragrafının «b» bendi hükümlerinin kısmen veya tamamen uygulanmayacağını beyan edebilir. İşbu Sözleşmeye yapılacak başka diğer hiçbir çekince kabul edilmeyecektir.
2. Her Âkit Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir beyanla, koyduğu çekinceyi kısmen veya tamamen geri alabilir. Çekincenin hükmü, beyanın kabul edildiği tarihte sona erer.
3. Bir Âkit Taraf çekince beyanında bulunmuşsa, diğer Âkit Taraf ona karşı aynı kuralı uygulayabilir.

MADDE : 14

1. Birden fazla resmi dile sahip olan her Âkit Taraf, 6 ncı maddenin 1 nci paragrafının «a» bendinin uygulanmasından doğan ihtiyaçlar için, yapacağı bir beyanla, talebin ve ekli belgelerle tercümelerinin ülkesinin daha önceden belirttiği kısımlarına intikalinin sağlanması bakımından, bunların düzenlenmesi gerektiği dili belirtebilir.
2. Yukarıdaki paragrafta öngörülen beyan, ilgili Âkit Tarafça Sözleşmenin imzası sırasında veya onay, kabul veya katılma belgesinin tevdi edildiği sırada Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirilecektir. Daha sonra her an aynı usul gereğince beyan geri alınabilir veya değiştirilebilir.

MADDE : 15

1. İlgili her Âkit Taraf Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir tebliğle işbu Sözleşmenin fesihini bildirebilecektir.
2. Fesih ihbarı, tebliğin Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten 6 ay sonra hüküm ifade edecektir.

MADDE : 16

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi Üyesi Devletlerle, işbu Sözleşmeye taraf olan her Devlete aşağıdaki hususları bildirecektir :

- a) Çekince koymadan; onay veya kabul ile ilgili imzaları;
- b) Onay veya kabul çekince ile yapılmış imzaları;
- c) Onay, kabul veya katılma belgelerinin tevdiini;
- d) 8 nci maddenin uygulanmasıyla ilgili olarak alınmış bütün beyanları;
- e) 10 ncu madde hükmü uyarınca işbu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği her tarihi;
- f) 12 nci maddenin 2 nci ve 3 ncü paragrafları hükümlerinin uygulanması ile ilgili olarak alınmış bütün beyanları;
- g) 13 ncü maddenin 1 nci paragrafı hükmünün uygulanmasıyla ilgili olarak yapılmış her çekinceyi;
- h) 13 ncü maddenin 2 nci paragrafının uygulanmasıyla ilgili olarak yapılmış her çekincenin geri alınmasını;
- i) 14 ncü maddenin uygulanması ile alınmış her beyanı;
- j) 15 nci maddenin uygulanması ile alınmış her tebliğle, fesih ihbarının hüküm ifade ettiği tarihi;

